

MINISTRI KÄSKKIRI

nr

**Sotsiaalkaitseministri 3. mai 2023. a käskkirjaga
nr 81 kinnitatud toetuse andmise tingimuste
„Pikaajalise hoolduse kättesaadavuse ja
kvaliteedi parandamine“ muutmine**

Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seaduse § 10 lõigete 2 ja 4 alusel ning kooskõlas sotsiaalkaitseministri 3. mai 2023. a käskkirjaga nr 81 kinnitatud toetuse andmise tingimuste „Pikaajalise hoolduse kättesaadavuse ja kvaliteedi parandamine“ punktiga 9.2 teen toetuse andmise tingimustes järgmised muudatused:

1. Asendan avalehel ja punktis 2.2.5 arvu „2027“ arvuga „2029“.

2. Täiendan punkti 1.1.2 esimese lause järel järgmiselt:

„Eesti seisab silmitsi ühiskonna vananemisega seotud muutustega. Rahvastikuproгноosi põhistsenaariumi järgi on Eesti rahvaarv aastal 2035 ligikaudu 1,305 miljonit, rändevoogude tasakaalu korral mõnevõrra väiksem. Selleks ajaks on iga neljas Eesti elanik 65-aastane või vanem ja samal ajal väheneb tööealiste (15–64-aastased) arv ligi 35 000 inimese võrra. Seetõttu on vaja parandada elukeskkonna ligipääsetavust ja leida uusi lahendusi ning ajakohastada Eestis pikaajalise hoolduse süsteemi, mis ei arvesta praegu piisavalt rahvastikumuutustega ega paku abivajajatele küllaldast tuge.“

3. Täiendan punkti 1.1.4 järgmiselt:

„Heaolu arengukavas nähakse nii väljakutse kui võimalusena seda, et tööturul on ebasoodsamas olukorras muude elanikkonna rühmade kõrval vanemaealised. Tööjõus osalemise määra tõstmiseks tuleb tegeleda riskirühmade tööturule toomisega ja nende tööturul püsimise toetamisega. Kuigi elukestvas õppes osalemise määr on oluliselt kasvanud, on kasv ebaühtlane ning madalama haridustasemega ja vanemaealised inimesed osalevad täiend- ja ümberõppes jätkuvalt vähe. Vanemaealiste programmis (2025–2028) on välja toodud, et vananemisega seotud hoiakud mõjutavad vanemaealiste elukvaliteeti ja heaolu – vanemaealiste ühekülgne kujutamine soodustab vanuselist eelarvamuste ja stereotüüpide teket. Vanuselist diskrimineerimist tajutakse ja kogetakse enim töösuhetes. Tööandjad omistavad vanemaealistele väiksemat tootlikkust või riski töölt terviseprobleemide tõttu puududa. Vanemaealised on haavatavad ka väärkohtlemise, hülgamise ja hooletusse jätmise ning väärkuse ja lugupidamise kaotuse suhtes.

„Sidusa Eesti arengukava 2021–2030“ eesmärk on muuta Eesti järgmisel kümnendil senisest sidusamaks ja kaasavamaks ühiskonnaks. Kaasav ühiskond on see, kus inimestel on mitmekesised võimalused osaleda otsuste tegemisel ja aidata kaasa ühiskonna arengule, riik

toetab inimeste ühiskondlikku aktiivsust, sealhulgas osalemist tööhöives, elukestvas õppes ja kodanikuühiskonnas, ettevõtlikkust, kogukondlikkust ja soovi riigi arengule kaasa aidata.“.

4. Sõnastan punkti 2 teise ja kolmanda lõigu järgmiselt:

„TAT üldine eesmärk on toetada terviklikuma pikaajalise hoolduse süsteemi loomist ja parandada vanemaealiste rolli väärtustamist ühiskonnas, et tagada inimeste võimalikult iseseisev ja inimväärne toimetulek.

TAT keskendub eeskätt hoolekandevaldkonna vastutusalas olevate tegevuste, sealhulgas teenuste arendamisele ja ümberkorraldamisele kogukonnapõhisuse suunas. Samuti tervishoiu- ja hoolekandevaldkonna senisest tõhusamale integreerimisele, koostööle ja koostöömisele.“.

5. Sõnastan punkti 2 viimase lause järgmiselt:

„Tegevusi on täiendavalt ja detailsemalt kirjeldatud TAT lisas 1 „Tegevuste detailne kirjeldus“.“.

6. Sõnastan punkti 2.1.2 esimese lõigu viimase lause järgmiselt:

„Sellel eesmärgil tõhustatakse riigi, KOV-i ja huvikaitseorganisatsioonide koostööd ja huvikaitseorganisatsioonide võimekust jms.“.

7. Kustutan punkti 2.1.2 viienda lõigu viimase lause.

8. Sõnastan punkti 2.1.3 kolmanda lõigu järgmiselt:

„Abi vajavad inimesed ja nende lähedased omavad ajakohast infot abi saamise võimalustest ning nad teavad kust vajalikku infot otsida, mis parandab nende toimetulekut, sh info nägemis- ja kuulmisvaegusega inimestele vajalikest abivahenditest ja nende kättesaadavusest. Sotsiaalteenuste korraldamisega seotud osapooled on abi korraldamisega seotud muudatustest teadlikud ning nad oskavad inimesi õigesti nõustada.“.

9. Täiendan punkti 2.2.2 teise lause järel järgmiselt:

„Sotsiaalhoolekandes innovatsioonivõimekuse tõstmiseks ja tehnoloogiapõhiste lahenduste kasutuselevõtu kiirendamiseks viiakse läbi arendusprogramm, millega programmis osalejad saavad toetust eesmärkidesse panustava ja kriteeriumitele vastava lahendusidee arendamiseks.“.

10. Loen senise punkti 2.3 punktiks 2.4 ja sõnastan punkti 2.3 järgmiselt:

„2.3 Vanemaealisi väärtustavate hoiakute kujundamine ja aktiivsena vananemise toetamine

2.3.1. Tegevuse eesmärk

Tegevuse eesmärk on parandada vanemaealiste rolli väärtustamist ühiskonnas, soodustada vanemaealisi inimesi väärtustavaid hoiakuid ja vähendada vanusega seotud eelarvamusi ja diskrimineerimist ühiskonnas, sealhulgas tööturul, arvestades aktiivsena vananemise põhimõtetega. Lisaks on eesmärk mõjutada positiivselt vanemaealiste endi hoiakuid ja eelarvamusi vananemise suhtes ning seeläbi parandada nende eneseväärtustamist.

2.3.2. Tegevuse sisu

Vanemaealiste heaolu parendamiseks tehakse koostööd avaliku, era- ja kolmanda sektori osapooltega, et saada ülevaade vanemaealiste olukorrast ja vajadustest. Töötatakse välja kontseptsioon, mis arvestab vanusesõbraliku Eesti põhimõtetega¹ ning on aluseks edasiste tegevuste planeerimisel. Kontseptsioon annab selgema aluse koordineeritud ja tõhusale tegevusele, mis aitab kaasa vanemaealiste heaolu ja elukvaliteedi paranemisele.

Täpsemate sekkumiste kavandamisel arvestatakse vanemaealiste profiilidega (nt pensionieas töötamist jätkata soovijad, töötud vahetult enne pensioniiga, hoolduskoormusega vanemaealised, vanemaealised uussisserändajad, üksi elavad vanemaealised jt.), sh võetakse arvesse erinevusi erinevatesse sotsiaalsetesse rühmadesse (nt naised, mehed, eri vanuses, rahvusest, erivajadusega) kuuluvate inimeste kogemustes, hoiakutes, soovides ja vajadustes. Toetavate tegevuste kujundamisel arvestatakse erisuste ja lähenemisviisidega, mille abil jõulisemalt toetada erinevates piirkondades vanemaealiste suuremat kaasamist tööturule ja ühiskonnaellu. Analüüsitakse olemasolevaid võimalusi ja takistusi, sh neid, mis tulenevad füüsilise ja digitaalse keskkonna puudulikust ligipääsetavusest, tutvutakse välisriikide hea praktikaga. Kogutava sisendi põhjal on võimalik sihitada erinevaid mõjusaid sekkumisi (nt teadlikkuse suurendamine kindla profiiliga sihtrühmade seas, uute lähenemisviiside katsetamine kogukondades või tööandjate seas, võimestavad tegevused eri profiiliga vanemaealistele jms).

Edaspidiste tegevuste planeerimiseks ja elluviimiseks kasutatakse muuhulgas innovatsioonimeetodeid, mis võimaldavad leida lahendusi vanemaealiste kaasamise keerukusele, arendada uusi teenuseid ja saada tagasisidet.

Toetatakse tegevusi, mis on suunatud vanemaealiste kaasamisele ühiskondlikku ellu, kohaliku elu kujundamisse ja kogukondlikesse tegevustesse. Kõik üritused, nii füüsilised kui digitaalsed, mis on suunatud vanemaealistele, peavad olema ligipääsetavad nägemis-, kuulmis- ja liikumispuudega inimestele. See võimaldab vanemaealistel püsida aktiivsena, olla sotsiaalselt kaasatud ja ühiskonnaelus nähtavamad, rääkida kaasa enda elu ja heaolu puudutavates küsimustes. Vanemaealiste heaolu ja ühiskonnaelus osalemist toetatakse vanusesõbraliku Eesti põhimõtete juurutamisega, mis arvestavad vanemaealiste vajadusi igas eluvaldkonnas. See julgustab vanemaealisi osa võtma sotsiaalsetest tegevustest, aitab luua sotsiaalset tugivõrgustikku ja tunda ennast võrdväärse kogukonna liikmena. Mis omakorda aitab säilitada vaimset tervist, vältida üksildust ja abivajaduse tekkimist ning soodustab ka vanemaealiste tööturule jõudmist ja seal püsimist.

Viiakse ellu tegevusi vanemaealiste endi ja tööandjate suunal, et disainida ja rakendada tõhusaid meetmeid, mis aitavad muuta vanemaealiste negatiivset kuvandit ühiskonnas, sh nii tööandjate kui ka vanemaealiste endi seas. Kavandatakse, katsetatakse ja rakendatakse asjakohaseid sekkumisi peamistele siht- ja sidusrühmadele ning vajadusel ka piirkonnapõhiselt.

2.3.3. Tegevuse tulemus

Tegevuste tulemusena on paranenud hoiakud vanemaealiste inimeste suhtes nii ühiskonnas üldiselt kui ka vanemaealiste endi ja tööandjate seas. Vähenenud on vanusega seotud eelarvamused ja diskrimineerimine. Toetatud on vanemaealiste aktiivsem osalemine ühiskonnas ja tööturul. Toetavad tegevused vanemaealiste aktiivsena hoidmise suunal aitavad ennetada vanemaealistel abivajaduse tekkimist ning seeläbi väheneb ka lähedaste hoolduskoormus.

Tegevuste mõjul muutub ühiskonnas suhtumine vanemaealistesse rohkem toetavaks ja tunnustavaks ning tööandjad ja töötajad näevad vanemaealisi töötajaid kui

¹ [Vanusesõbralik-Eesti-2024-keeletoimetatud.docx-1.pdf](#)

konkurentsivõimelisi ja võrdseid partnereid. Vanemaealiste endi hoiakud ja teadlikkus enda väärtuse suhtes muutub positiivsemaks.

2.3.4. Tegevuse sihtrühm

50-aastased ja vanemad inimesed
Üldsus laiemalt
Tööandjad
Töötajad
KOV-id

2.3.5. Tegevuse abikõlblikkuse periood

01.07.2025–31.12.2029

2.3.6. Tegevuse elluviija

Tegevuse elluviija on Sotsiaalministeeriumi hoolekande osakond.“.

11. Asendan punkti 4 tabeli järgmise tabeliga:

		Summa	Osakaal
1	ESF+	10 366 370	70%
2	Riiklik kaasfinantseering	4 442 730	30%
3	Eelarve kokku	14 809 100	100%

12. Täiendan punkti 5 punktiga 5.3¹ järgmiselt:

„5.3¹ Abikõlblik on elluviija ja partnerite projektijuhtide, kommunikatsiooninõuniku, valdkonna ekspertide ja spetsialistide ning teenuseosutajate õppereiside ja koolituste (sh konverentside) lähetuskulu, sh majutus-, transpordi-, kindlustuse, toitlustuse, päevaraha, lennupiletite, osalemistasu ja muud kulud ning Eestis või välisriigis kohapeal tekkiv transpordi- või muu kulu (nt turismimaks), asutusesisese lähetuste korra ja riigisisestes õigusaktides kehtestatud piirmäärade kohaselt.“.

13. Tunnistan kehtetuks punkti 5.4.2.

14. Sõnastan punkti 6.4 järgmiselt:

„6.4. Makse saamise aluseks olevaid dokumente ja tõendeid esitab elluviija RÜ-le e-toetuse keskkonna kaudu üks kord kuus.“.

15. Sõnastan punkti 8.9 järgmiselt:

„8.9. Kui lõpparuandes puudusi ei esine, kinnitab RÜ lõpparuande.“.

16. Asendan lisa 1 „Tegevuste detailne kirjeldus“ ja lisa 2 „TAT eelarve kulukohtade kaupa“ käesoleva käskkirja lisadega (lisatud).

17. Käskkirja rakendatakse tagasiulatuvalt alates 01.07.2025.

(allkirjastatud digitaalselt)
Karmen Joller
sotsiaalminister